

Nejlepší zájem dítěte při určování a popírání rodičovství

Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Parametry kurzu

Místo NBC Office, 28. října 61, 702 00 Ostrava
u zastávky MHD Karolina

Lektor JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

Termín 27. listopadu 2020, 9:00 - 15:00

Cena 1 990 Kč (Pro úředníky ÚSC osvobozeno od DPH, pro ostatní plus DPH 21 %)

Cíle kurzu

Právní úprava rodičovství vychází z ustanovení druhé části občanského zákoníku, v níž jsou zakotvena zejména pravidla určení rodičovství, tedy mateřství i otcovství. Jak z občanského zákoníku, tak i zákona o zvláštních řízeních soudních však rovněž vyplývá úprava popírání rodičovství. V obou případech soudního rozhodování, tedy i při určování i při popírání rodičovství, **bývá dítě zpravidla zastoupeno, ve většině případů orgánem sociálně-právní ochrany dětí, jehož stěžejním úkolem je ochrana nejlepšího zájmu nezletilého dítěte.** Tento fakt je však původcem velmi častého nepochopení podstaty řízení ve věcech rodičovství, jíž není ochrana nejlepšího zájmu dítěte, nýbrž postavit najisto, kdo je rodičem. Proto je možnost OSPOD působit na soudní rozhodování velmi omezená a soustředí se na jiné aspekty, než identifikační složky nejlepšího zájmu, zejména na procesní otázky a dokazování. **Nejlepší zájem dítěte je naopak zásadní v případech, kdy je třeba vyloučit případnou nespravedlnost právní úpravy, v současné době při promíjení zmeškání popěrné lhůty a při zahajování řízení o popření otcovství založeného souhlasným prohlášením.** Stěžejní pozornost proto bude zaměřena na tuto oblast. Rovněž je třeba nejlepší zájem dítěte zohlednit při rozhodování o péči, styku a výživě, jež je přímo spojeno s rozhodováním o určení rodičovství. Exkurz se soustředí na cizí úpravy, v nichž může dítě podávat příslušné návrhy dokonce vlastním jménem.

Závěr bude věnován konzultacím. Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat (max. 3 pracovní dny před konáním kurzu) na kontaktní e-mail **david@kolumbuspm.cz**.

- **Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě**
  - Úvod do problematiky
  - Zakotvení principu v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech
  - Participační práva dítěte jako složka principu 3P zakotveného v Úmluvě
  - Názor dítěte jako přední a nikoliv nejvyšší hledisko
  - Judikatura k charakteru nejlepšího zájmu, zejména názoru dítěte
- **Nejlepší zájem při určování a popírání otcovství**
  - První, druhá a třetí domněnka otcovství včetně detailního rozboru postavení otce při asistované reprodukci (tzv. první a půltá domněnka)
  - Absence participace dítěte při určení otcovství souhlasným prohlášením
    - nemožnost popření otcovství dítětem
    - exkurz do zahraničí
    - judikatorní závěry
    - neplatnost souhlasného prohlášení pro nedovolenost?
    - závěry Evropského soudu pro lidská práva ve věci Kňákal proti České republice
  - Postavení dítěte v soudním řízení o určení otcovství
    - lékařské zprávy a jiné důkazní prostředky
    - genetické testování
    - závěry ESLP ve věci Paulík proti Slovensku
  - Popření otcovství
    - nejlepší zájem dítěte na prominutí zmeškání popěrné lhůty matky nebo otce
  - nejlepší zájem dítěte při zahájení řízení o popření otcovství určeného souhlasným prohlášením bez návrhu
  - Spojení řízení s řízením o péči, styku a výživě
  - Analýza posledních nálezů Ústavního soudu o preferenci sociálně-právního rodičovství před biologickou realitou
  - Test proporcionality, zejména při poměrování nejlepšího zájmu dítěte a zájmu "podvedeného" otce
- **Nejlepší zájem při určování a popírání mateřství**
  - Zahájení řízení o určení mateřství
    - role OSPOD, bude-li návrh podán dítětem
  - Prokázání skutečnosti, že matka porodila dítě
    - lékařské zprávy a jiné důkazní prostředky
    - genetické testování
  - Zápis matky v případě domácího porodu
  - Možnosti určení totožnosti matky v případě utajeného porodu nebo odložení dítěte do baby-boxu

- Řízení o popření mateřství
  - legitimace k podání návrhu
  - dítě má popěrné právo, role OSPOD
  - správné pochopení ustanovení § 426 zákona o zvláštních řízeních soudních
  - vysvětlení odlišností řízení ve věcech otcovství
- Exkurz do přímého osvojení v případě náhradního mateřství
  - zdůraznění absolutní neplatnosti smlouvy mezi matkou nositelkou a ženou objednatelkou
  - povinnost soudu i při přímé adopci zkoumat nejlepší zájem dítěte
- Analýza posledních nálezů Ústavního soudu o preferenci sociálně-právního rodičovství před biologickou realitou
- **Nejlepší zájem dítěte při rozhodování o péči, styku a výživném**
  - Předpoklady rozhodnutí o společné, střídavé nebo individuální péči
  - Detailní rozbor judikatury Ústavního soudu o presumpci souladu střídavé péče s nejlepším zájmem dítěte
  - Střídavá péče v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, test proporcionality
  - Individuální péče - kritéria pro výběr rodiče, jemuž bude dítě svěřeno
  - Vzájemná práva a povinnosti rodiče a dítěte jako základ konstrukce právního poměru
  - Styk jako právo nebo povinnost dítěte? Styk jako právo nebo povinnost rodiče?
  - Příklady nedávných soudních výroků vybočujících ze zakotvené praxe, že styk je oprávněním rodiče
  - Exkurz do vyživovací povinnosti se zdůrazněním, že materiální rozměr není stěžejním kritériem

Lektor kurzu

JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo